

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia Septem Sacramentorum Atque Justitiæ De Restitutione
Excerptæ

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

De scandalo dato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41194

II. **Causa etiam non valet**, quando remittens vel condonans non habet liberam administrationem bonorum, ut filiusfamilias, pupillus, Religiosus, &c. Item quando Lex obstat: ut si Judex delegatus aliquid accipiat à partibus contra præscriptum *Cap. Statutum. de re scriptis in 6.* & si Episcopus visitans Ecclesias præter necessarium victum aliquid acceperit, *C. 5. & 6. de censibus & actionibus in 6.*

III. **Causa requirit**, ut remissio fiat libere, & sine vi vel fraude, est enim species donationis, quæ debet esse libera; alias non tollit obligationem restitutionis.

IV. **Præscriptio legitima**, bona fide remota tempore possessam, publica auctoritate transfert in possessorem.

V. **Causa**, cessio bonorum non excusat in conscientia Debitorem, nisi is fiat vere impotens: videntur ergo debitores illi, qui, antequam cedant rebus, pretiosiora abscondunt; ex quibus proinde obligantur satisfacere Creditoribus in foro conscientie, in quantum possunt, servatis solummodo ad vitam necessariis.

De scandalo alteri dato.

CONFIDENTIA. LII.

Qui scandalizat vel inducit alium ad peccatum grave, quod alias non erat commissurus

482

V 5

rus

rus, tenetur sine dubio ad aliquam restitutionem; utique ad procurandam ejus emendationem: an autem ad id ex iustitia tenetur, aut ex sola charitate, hic resolvendum est breviter: Itaque fit

RESOLUTIO prima: Qui induxit alium ad peccatum consilio, suasionem, precibus vel denarijs, tenetur ex charitate procurare, ut à peccato resipiscat. Ita omnes: & patet, quia si unicuique mandavit Deus de proximo suo *Eccli 17.* quântò magis illi qui proximum ad peccatum induxit?

RESOLUTIO secunda: Inducens alium ad vitia, & corruptionem virtutum absque vi, fraude vel metu, non videtur obligari ex iustitia ad restitutionem. Ita *Sotus in 4. de just. q. 6. a. 3. & RR. communiter.* Ratio desumitur ex còmmuni illa regula juris in *6. Scienti & volenti non fit iniuria:* sed qui inducit ad peccatum donis vel precibus, est sciens & volens absque ulla necessitate: igitur illi nulla fit iniuria, ac consequenter exinde non oritur obligatio restitutionis ex iustitia.

Dixi, absque vi, fraude, vel metu, quia talis sine dubio infert alteri injuriam damnosam, utpote invito, atque adeo tenetur ex iustitia tollere causam datam, vim, dolum, metum, &c. ne ulterius peccet, & procurare seducti emendationem.

CON.

CONFIDENTIA LIII.

Quia Apostolus, ad Theff. 5. dicit: *Ab omni specie mali abstinete vos*: quæritur, an teneatur quis vitare actionem ex se non malam, quæ tamen speciem mali præfert, ex quaque prævidet, vel prævidere, debet alios scandalizandos: v.g. sacerdos alit sæminam populo suspectam bona quidem intentione, advertit tamen populum inde scandalizari, an teneatur eam dimittere.

&. Affirmative: quia idem Apostolus, ad Cor. 8. de eo qui in loco, ubi carnes idolis immolatæ comedebantur, [utiq; res per se non mala] recumbebat, severe monet dicens: Videre, ne forte hæc licentia vestra offendiculum fiat infirmis. Si enim quis viderit eum, qui habet scientiam, in idolo recumbentem, nonne conscientia ejus, cum sit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothita, & peribit infirmus in suo scientia frater propter quem Christus mortuus est? atqui eadem est ratio de Sacerdote alente sæminam populo suspectam: igitur &c.

CONFIDENTIA LIV.

Novi Confessarium me absoluturum in statu peccati mortalis, si ipsi confiteor: 486.
novit puella se à quopiam juvene concupiscendam, si foras prodeat: an possum tali confessario nihilominus confiteri, & an puella liceat foras prodire. &. ambo tenemur ex lege chari.

chari.

charitatis impedire malum spirituale proximo
 cum facile possumus, & nulla ratio necessitatis
 vel utilitatis propriæ nos urget, me quidem
 confitendum dicto Confessario, dum alium
 habeam: puellam autem ad exeundum
 mera curiositate. Ratio est: quia licet turpe
 esset scandalum acceptum, & non datum
 tamen cum possit commodè hoc ipsum vitare
 absque ullo nostro præjudicio, ex charitate
 utriusque vitandum est. Secus esset, si me cogere
 necessitas ad confitendum, nec haberem alium
 Confessarium, aut puella haberet, quod forte
 ageret, tunc enim scandalum seu peccatum
 proximi sequeretur ex mea ipsius malitia,
 adeoque nobis non imputandum, utpote ha-
 bentibus justam causam confitendi, vel exeun-
 di.

CONFERENTIA. LV.

486. **P**arochus die festo [casu vel culpa] non je-
 junus si non celebre, graviter populum
 scandalizabit: an possit celebrare? &c. Postea
 Ratio est: quia major est obligatio præcepti
 naturalis charitatis de cavendo scandalo
 orum, quam præcepti positivi Ecclesiastici
 de celebrando Sacro jejunio.

CONFERENTIA. LVI.

487. **S**tudiosus proposuit ingredi Religionem
 prævidet autem exinde parentes, scandalum
 can

zandos, utpote pejeraturos, blasphematu-
ros &c. An tenestur omittere suum pro-
positum: &c. Non teneri omittere, sed ali-
quandulum differre, donec scilicet parentes
debite informentur. Ratio est: quia ex
una parte gravis esset jactura boni spiritualis
Studiosi: & ignorantia parentum corrigi po-
test per informationem: qua facta si nihilo-
minus scandalum duret, illud erit pharisaicum
non curandum: de quo Matth. 5. *Sinite illos,*
cæci sunt, & duces cæcorum.

CONFERENTIA. LVII.

Puella imprægnata præ intolerantia pudoris,
infamiae, aut poenarum horrore, certo est
seipsam occisura, una cum foetu animato: an
licite possit ei suadere abortus procurationem,
at evitet suicidium? &c. *det Patrit. Tr. 5. in quintum*
præceptum, cap. 1. sect. 3. num. 57. cum. Castropalao
& Tambur Affirmative. Ratio: quia tunc
esset Consilium conditionatum, si omnino
utriusque vitam velit perdere, perdat unius
tantum, ex duobus malis minus permittendo,
quod utique rationabiliter consulitur. Nam
sic puella non allicitur ad malum, nec ad mi-
nus malum, sed ipsi solum ostenditur alterum
esse minus malum, quod si ipsa postea illud
eligit, illi imputabitur.

CONFERENTIA. LVIII.

Dominus vel pater familias habet suspensum
de furto servum vel filium, an possit
tan-

484.

tantum dissimulare ac permittere denuo furari, sed etiam indifferentem ansam præbere, v.g. pecuniam exponendo, clavem in arca relinquendo &c. Ut in furto deprehensus efficacius emendet, seseque indemnem seruet? Responder iterum qui sup. nu. 65. cum. Laym. Diana & Tambur. id licite fieri. Ratio: Quia hoc modo non concurritur formaliter ad peccatum, sed solum occasionem vel materiam relinquendo, peccatum permittitur, ut efficacius deinceps impediatur.

Nec hoc est facere malum, ut eveniat bonum, quod utique illicitum est; sed solum est permittere malum, ut eveniat bonum, quod malum non est.

CONFERENTIA. LIX.

490. **C**ustos gabellarum, sylvarum &c. abscondit se, ut viator sine gabella soluta transiens deprehendatur, ac bona ipsius confiscentur: An licite? Resp: Custodem eò ipso, quod intendat damnum grave proximi, quod absque peccato non incurritur, concurrere etiam ad ipsum peccatum: intendit enim pœnam, quæ non est debita, nisi post commissum peccatum, ideoque agit illicite. Si autem non habeat aliam intentionem, quam ut gabellæ non defraudentur, sylva suæ curæ concredita melius custodiatur &c. Valer Ratio data pro præcedenti Conferentia.

CON-

CONFERENTIA LX.

Necessitate premeris ad mutuo postulanda pecuniam, quam scis tibi minime concedendam sine lucro usurario: quæris an eam licite petere valeas? & licite: 491.

Ratio tu non petis pecuniam qua usuraria, sed quam tibi usura dandam novisti, adeoque non intendis usuræ injustitiam, sed tantum propriam utilitatem, permessa solummodo malicia usurarii, à qua ipse posset & deberet se liberare.

Sed quid si peteres illam pecuniam expresse cum usura? v.g. dicendo: Da mihi talem summam pecuniæ mutuatam, nam solvam tibi eam cum usura, quam ipetieris. Respondet

P. Patris ex. Sanchez Lib. 3. Moral. cap. 8. num. 30. Et hoc probabilissime tibi licere: Est enim sensus tuæ petitionis conditionatus in hunc modum; Da mihi mutuum, & quia non vis gratis, solvam tibi lucrum usurarium; ideoque idem cum sensu prioris responsionis;

CONFERENTIA LXI.

Est tibi, vel bruto tuo illatum maleficium; an licite possis petere à mago vel saga ejus solutionem? Resp. Si scias eum vel eam solvere posse absque novo maleficio, etsi credas non

non soluturum absque diabolico contractu ex propria malitia, licite. Ratio est, quia quod petis, bonum est, & ab altero bene fieri potest, ut supponitur: Quod ergo male fiat, non tuæ petitioni, sed alterius malitie imputandum est. *Ira Comm. DD. cum. Sanch. Lib. 7. de matrim. Disp. 95. num. 11.*

CONFERENCENTIA. LXII.

493. **I**ndiges beneficio in re magni momenti a Magnate vel Judice impetrando, nec potest melius illud impetrare, quam per amasiam vel concubinam ejus quam times lapsuram, an licite possis ejus intercessione uti? Resp. licite. Ratio: quia petitio tua ex se bona & de re bona est: & illa potest absque peccato ei satis facere: Igitur si non satisfaciat, nisi cum peccato, sibi imputet.

CONFERENCENTIA. LXIII.

494. **V**enit hospes ad cauponem, ac postulat tantum vini sibi apponi, quo possit inebriari, & nisi dederit, aliunde afferri curaturus: quæritur, an caupo id licite faciat? Resp. Si ex negatione vini caupo pateretur diminutionem diverrentium, aut notabilem cessationem lucrari &c. Esse sufficientem causam subministrandi hospiti vinum, quo se inebriet: Ratio est quia stante concursu cauponis (cujus justam causam habet) peccatum adhuc peccatum non

non fieri, & tecluso ejus concursu, peccatum nihilominus fiet: Ergo is non concurrit ad peccatum, nisi materialiter, ad quod faciendum habet rationabilem causam, quæ ratio etiam valet pro seq. Confer. quæ est

CONFERENCE LXXIV.

Mercatores Norimbergenses divertunt, finitibus nundinis Salisburgensibus, in hospitio Catholico in via, petunt die Veneris carnes, negante hospite facile aliunde comparari: An is licite ipsis eas administrare possit? Resp. ut sup. licite: Ratio est eadem propter lacrum cessans, & notabile cauponis detrimentum: & quia non concurrit ad formale, sed tantum materiale peccatum, absque ejus concursu nihilominus committendum.

497.

496.

CONFERENCE LXXV.

Contingit non raro, quod Religiosi ex malo animo Novitio negent votum ad Professionem absque justa causa: an peccent contra justitiam, & teneantur ad restitutionem.

Resp. Eos peccare contra justitiam commutativam, ac consequenter teneri ad omnem possibilem restitutionem. Ita *Patrit. noster*

sup. num. 244. Ratio est: quia in receptione Novitiorum fit mutuus contractus onerosus: Religio enim ad se venientibus offert sustentationem, probationem, examen, & judicium legitimum juxta probationis experientiam; & contra ingrediens suos & sua relinquit,

X

onus

cuas probationis subit, exspectat examen & iudicium legitimum juxta experientiam probationis: Ergo si Novitius ex parte sua subire hæc omnia, Religio tenetur ex justitia etiam facere quod suum est, utpote Novitium examinare, legitimè ac juste judicare, ei non denegando suffragium ad Professionem sine causa.

CONFERENCE. LXVI.

497. **L**egitur de quibusdam Martyribus, qui se ipsos directe occiderunt: Ut femina illa, quæ cum ad tyrannum essent perducendæ, se se in flumen præcipitarunt, ne pudicitiam amitterent: De quibus *Euseb., lib. 1. cap. 12.* Eodem modo S. Apollonia se ipsam in rogam iniecit: Samson *iud. 16.* se ipsum ruina domus contrivit: Eleazarus *1. Machab. 6.* occidendo Elephantem se ipsum mole ejus occidit. Non abs te ergo quæritur, an liceat aliquando se ipsum occidere.

Resp. Absque divina auctoritate nulli licitum est unquam se ipsum directe occidere, Ita *Comm. DD.* Ratio est, eaque fundamentalis, quia destruens rem domini sui absque facultate, facit domino injuriam, & peccat: Sed homo se ipsum directe occidens, destruit rem, id est vitam quæ est solius Dei, ipse autem solummodo custos: ergo destruendo suam vitam

498. directe absque facultate Dei, facit Deo injuriam & peccat. Unde

Ad exempla proposita in Conferentia dicendum